

Sapt. 27 (10-14 mai)

Funcția de gradul al II-lea

Funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = ax^2 + bx + c$, $a, b, c \in \mathbb{R}$, $a \neq 0$ se numește funcție de gradul al II-lea

Expresia legii de corespondență a funcției de gradul al II-lea se poate scrie și astfel:

$$\begin{aligned} f(x) &= a \left(x^2 + \frac{b}{a}x + \frac{c}{a} \right) = a \left[\left(x^2 + 2 \cdot \frac{b}{2a}x + \frac{b^2}{4a^2} \right) - \frac{b^2}{4a^2} + \frac{c}{a} \right] = \\ &= a \left[\left(x + \frac{b}{2a} \right)^2 - \frac{b^2 - 4ac}{4a^2} \right] = a \left(x + \frac{b}{2a} \right)^2 - \frac{\Delta}{4a} \quad \text{unde } \Delta = b^2 - 4ac. \end{aligned}$$

$$f(x) = a \left(x + \frac{b}{2a} \right)^2 - \frac{\Delta}{4a}, \quad \Delta = b^2 - 4ac \quad \text{se numește forma canonică a funcției de gradul al II-lea}$$

Folosind forma canonică se deduc următoarele:

$$\begin{aligned} 1) \quad a > 0 &\Rightarrow y_{\min} = \frac{-\Delta}{4a} \quad (\text{valoarea minimă a funcției}), \quad x_{\min} = \frac{-b}{2a} \\ 2) \quad a < 0 &\Rightarrow y_{\max} = \frac{-\Delta}{4a} \quad (\text{valoarea maximă a funcției}), \quad x_{\max} = \frac{-b}{2a} \end{aligned}$$

Punctul $V \left(-\frac{b}{2a}, -\frac{\Delta}{4a} \right)$ se numește punctul de extrem al graficului funcției de gr. II sau varful graficului.

Aplicație

Să se determine funcția f de gradul al doilea dacă $f(1)=0$, $f(0)=1$, $f(-1)=8$.

Rezolvare: $f(x) = ax^2 + bx + c$, $a, b, c \in \mathbb{R}$, $a \neq 0$

$$\begin{cases} f(1) = 0 \\ f(0) = 1 \\ f(-1) = 8 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} a \cdot 1^2 + b \cdot 1 + c = 0 \\ a \cdot 0^2 + b \cdot 0 + c = 1 \\ a \cdot (-1)^2 + b \cdot (-1) + c = 8 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} a + b + c = 0 \\ c = 1 \\ a - b + c = 8 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} a + b + 1 = 0 \\ a - b + 1 = 8 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} a + b = -1 \\ a - b = 7 \\ \hline 2a = 6 \end{cases}$$

$$\Rightarrow \boxed{a = 3}$$

$$a + b = -1 \Leftrightarrow 3 + b = -1 \Leftrightarrow \boxed{b = -4}$$

Deci funcția căutată este $f(x) = 3x^2 - 4x + 1$.

Aplicatie

Sa se scrie sub forma canonica functia $f(x) = 2x^2 - 4x + 5$, $x \in \mathbb{R}$.

Rezolvare

$$f(x) = \underbrace{ax^2 + bx + c}_{\text{forma generala}} = \underbrace{a\left(x + \frac{b}{2a}\right)^2 - \frac{\Delta}{4a}}_{\text{forma canonica}}$$

$$f(x) = 2x^2 - 4x + 5$$

$\downarrow \quad \downarrow \quad \downarrow$
 $a=2 \quad b=-4 \quad c=5$

$$\Delta = b^2 - 4ac = (-4)^2 - 4 \cdot 2 \cdot 5 = 16 - 40 = -24 < 0$$

$$f(x) = 2x^2 - 4x + 5 = 2 \cdot \left(x - \frac{4}{2}\right)^2 + \frac{24}{8} = 2(x-1)^2 + 3$$

forma canonica cautata

Aplicatie

Sa se rezolve ecuatia de gradul al II-lea cunoscand o solutie: $3x^2 + (m^2 - 3m)x - 4 = 0$, $x_1 = -2$.

Rezolvare:

$$x_1 = -2 \Rightarrow 3(-2)^2 + (m^2 - 3m)(-2) - 4 = 0 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow 3 \cdot 4 - 2m^2 + 6m - 4 = 0 \Leftrightarrow 2m^2 - 6m - 8 = 0 \Leftrightarrow m^2 - 3m - 4 = 0$$

$$m_{1,2} = \frac{3 \pm \sqrt{9+16}}{2} = \begin{cases} \frac{3+5}{2} = 4 \\ \frac{3-5}{2} = -1 \end{cases}$$

Daca $m = 4$ atunci avem ecuatia $3x^2 + (4^2 - 3 \cdot 4)x - 4 = 0 \Leftrightarrow 3x^2 + 4x - 4 = 0$

$$\Delta = 16 - 4 \cdot 3 \cdot (-4) = 16 + 48 = 64, x_{1,2} = \frac{-4 \pm 8}{6} \begin{cases} \frac{4}{6} = \frac{2}{3} \\ -\frac{12}{6} = -2 \end{cases}$$

Daca $m = -1$ atunci avem ecuatia $3x^2 + (1 + 3)x - 4 = 0 \Leftrightarrow$

$$3x^2 + 4x - 4 = 0 \text{ aceeasi ecuatie ca pentru } m = 4$$

Deci solutiile ecuatiei in enunt sunt $x = 2/3$ si $x = -2$

Reprezentarea grafica a functiei de gradul al II-lea

Dreapta $x = -\frac{b}{2a}$ este axa de simetrie pentru graficul functiei de gradul al II-lea.

Intersectia graficului cu axa Oy se determina calculand $f(0)$.

Intersectia graficului cu axa Ox se determina rezolvand $f(x) = 0$.

Varful graficului este $V\left(-\frac{b}{2a}, -\frac{\Delta}{4a}\right)$

Ex: $f(x) = x^2 - 3x + 2$

$$\begin{array}{c|cccc} x & -\infty & 0 & \frac{3}{2} & 2 & +\infty \\ f(x) & & 2 & -\frac{1}{4} & 0 & \end{array}$$

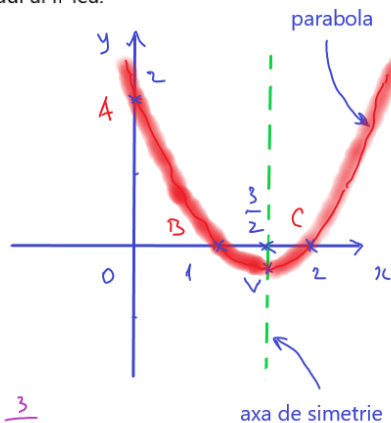
$A \quad B \quad C$

$$f(0) = 0^2 - 3 \cdot 0 + 2 = 2$$

$$f(x) = 0 \Leftrightarrow x^2 - 3x + 2 = 0, \Delta = (-3)^2 - 4 \cdot 1 \cdot 2 = 9 - 8 = 1$$

$$x_1 = \frac{-b + \sqrt{\Delta}}{2a} = \frac{3+1}{2} = \frac{4}{2} = 2 \quad \left. \begin{array}{l} x_{\min} = -\frac{b}{2a} = \frac{3}{2} \\ y_{\min} = -\frac{\Delta}{4a} = -\frac{1}{4} \end{array} \right\}$$

$$x_2 = \frac{-b - \sqrt{\Delta}}{2a} = \frac{3-1}{2} = \frac{2}{2} = 1$$

Aplicatie

Sa se reprezinte grafic functia de gradul II $f(x) = 3x^2 - x - 10, x \in \mathbb{R}$.

Rezolvare:

x	$-\infty$	$-\frac{5}{3}$	0	$\frac{1}{6}$	2	$+\infty$
$f(x)$		$\rightarrow 0$	$\rightarrow -10$	$-\frac{121}{12}$	$\rightarrow 0$	

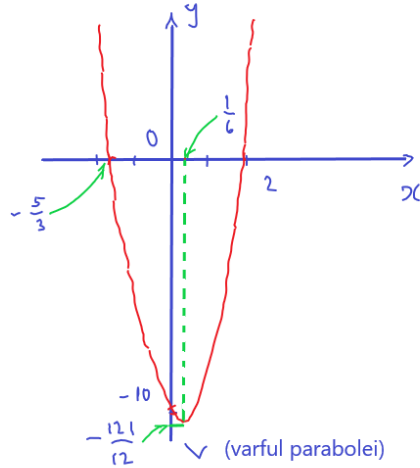
$$f(x) = 0 \Leftrightarrow 3x^2 - x - 10 = 0$$

$$\Delta = b^2 - 4ac = (-1)^2 - 4 \cdot 3 \cdot (-10) = 121$$

$$x_{1,2} = \frac{-b \pm \sqrt{\Delta}}{2a} = \frac{1 \pm 11}{6} \quad \begin{cases} \frac{12}{6} = 2 \\ \frac{-10}{6} = -\frac{5}{3} \end{cases}$$

$$x_v = -\frac{b}{2a} = \frac{1}{6}$$

$$y_v = -\frac{\Delta}{4a} = \frac{-121}{12} \quad f(0) = -10$$

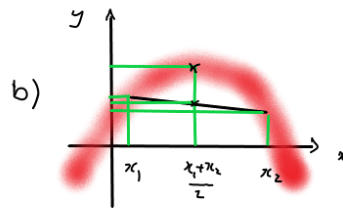
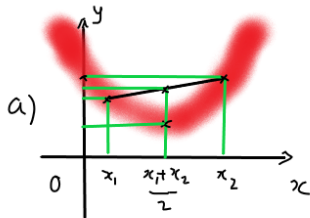
Proprietati ale punctelor graficului functiei de gradul al II-lea

1) Oricare trei puncte distincte ale graficului functiei de gradul al II-lea sunt necoliniare.

2) Fie $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = ax^2 + bx + c, a \neq 0$

a) Daca $a > 0$ atunci $\frac{f(x_1) + f(x_2)}{2} \geq f\left(\frac{x_1 + x_2}{2}\right), \forall x_1, x_2 \in \mathbb{R}$ (functie convexa)

b) Daca $a < 0$ atunci $\frac{f(x_1) + f(x_2)}{2} \leq f\left(\frac{x_1 + x_2}{2}\right), \forall x_1, x_2 \in \mathbb{R}$ (functie concava)

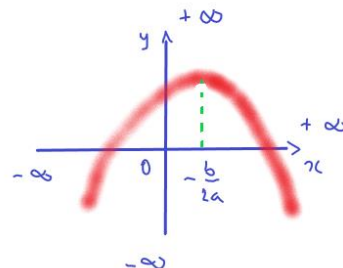
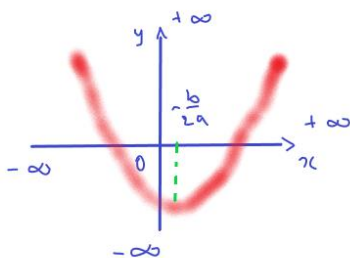
Interpretarea geometrica a proprietatilor algebrice ale functiei de gradul al II-lea

Monotonia

Fie $f(x) = ax^2 + bx + c, a, b, c \in \mathbb{R}, a \neq 0$

Daca $a > 0$ atunci f strict descrescatoare pe intervalul $(-\infty, -\frac{b}{2a})$ si strict crescatoare pe intervalul $[-\frac{b}{2a}, +\infty)$

Daca $a < 0$ atunci f strict crescatoare pe intervalul $(-\infty, -\frac{b}{2a})$ si strict descrescatoare pe intervalul $[-\frac{b}{2a}, +\infty)$

Relatiile lui Viete

$ax^2 + bx + c = 0, a \neq 0, a, b, c \in \mathbb{R}$ forma generala a ecuatiei de gradul al II-lea

$a\left(x + \frac{b}{2a}\right)^2 - \frac{\Delta}{4a} = 0, a \neq 0, a, b, c \in \mathbb{R}$ forma canonica a ecuatiei de gradul al II-lea

$x_{1,2} = \frac{-b \pm \sqrt{\Delta}}{2a}, \Delta = b^2 - 4ac$ formula de calcul pentru solutiile ecuatiei de gradul al II-lea

Daca $\Delta > 0$ atunci $x_1, x_2 \in \mathbb{R}$ si $x_1 \neq x_2$

Daca $\Delta = 0$ atunci $x_1, x_2 \in \mathbb{R}$ si $x_1 = x_2$

Daca $\Delta < 0$ atunci $x_1, x_2 \notin \mathbb{R}$

Cand se cunosc radacinile ecuatiei de gradul al II-lea aceasta poate fi scrisa si sub forma

$$a(x - x_1)(x - x_2) = 0$$

Relatii intre radacinile si coeficientii ecuatiei de gradul al II-lea

$$\begin{cases} S = x_1 + x_2 = -\frac{b}{a} \\ P = x_1 \cdot x_2 = \frac{c}{a} \end{cases} \quad (\text{relatiile lui Viete})$$

Astfel ecuatia de gradul al II-lea se mai poate scrie

$$x^2 - Sx + P = 0$$

Aplicatii

Sa se rezolve sistemul de ecuatii $\begin{cases} x + y = 3 \\ x \cdot y = -10 \end{cases}$

Rezolvare:

Se formeaza ecuatia de gradul al II-lea de radacini x si y: $t^2 - St + P = 0$

$$t^2 - 3t - 10 = 0, \Delta = b^2 - 4ac = (-3)^2 - 4 \cdot (-10) = 9 + 40 = 49$$

$$t_1 = \frac{-b + \sqrt{\Delta}}{2a} = \frac{3 + 7}{2} = \frac{10}{2} = 5$$

$$t_2 = \frac{-b - \sqrt{\Delta}}{2a} = \frac{3 - 7}{2} = \frac{-4}{2} = -2$$

t_1 si t_2 sunt radacinile ecuatiei, adica x sau y.

Prin urmare

$$\begin{cases} x = 5 \\ y = -2 \end{cases} \quad \text{sau} \quad \begin{cases} x = -2 \\ y = 5 \end{cases}$$

Aplicatie

Sa se rezolve sistemul de ecuatii $\begin{cases} x^2 + y^2 = 2 \\ xy = -1 \end{cases}$ (sistem simetric)

Rezolvare:

$$\begin{cases} x^2 + y^2 = 2 \\ xy = -1 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} (x+y)^2 - 2xy = 2 \\ xy = -1 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} \frac{x+y=S}{xy=P} \\ S^2 - 2P = 2 \\ P = -1 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} S^2 + 2 = 2 \\ P = -1 \end{cases}$$

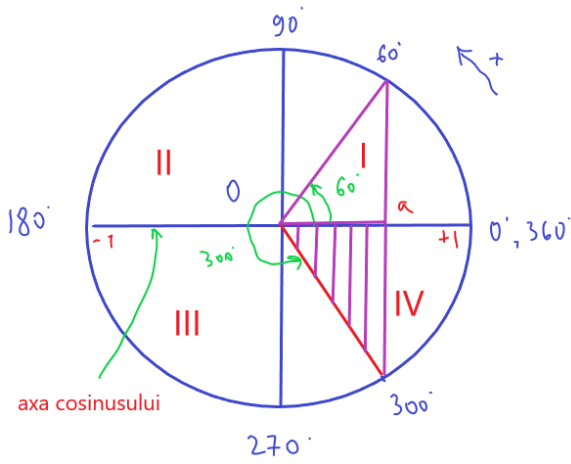
$$\Leftrightarrow \begin{cases} S^2 = 0 \\ P = -1 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} S = 0 \\ P = -1 \end{cases}$$

$$t^2 - St + P = 0 \Leftrightarrow t^2 - 0 \cdot t + (-1) = 0 \Leftrightarrow t^2 - 1 = 0 \Leftrightarrow t_1 = 1, t_2 = -1$$

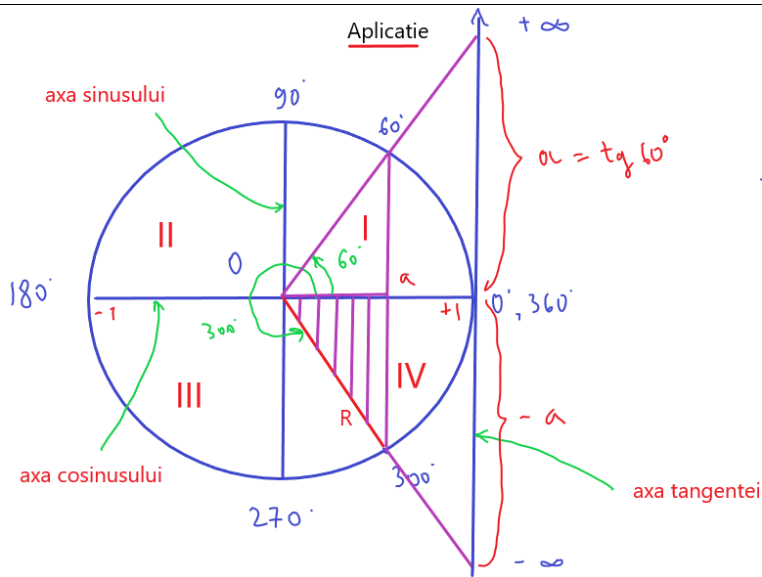
$$\Rightarrow \begin{cases} x = 1 \\ y = -1 \end{cases} \quad \text{sau} \quad \begin{cases} y = 1 \\ x = -1 \end{cases}$$

$$(a+b)^2 = a^2 + b^2 + 2ab \Rightarrow a^2 + b^2 = (a+b)^2 - 2ab$$

Reducerea la primul cadran. Aplicatii

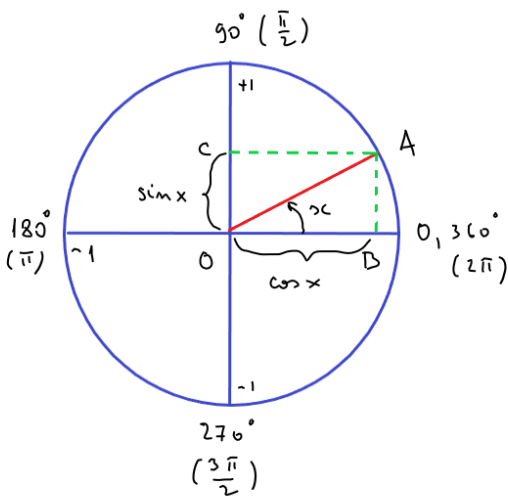

$$\cos 300^\circ = \cos 60^\circ = \frac{1}{2} = a$$

$$\tan 300^\circ = -\tan 60^\circ = -\sqrt{3}$$

Formula fundamentala a trigonometriei

$\triangle AOB$ dreptunghic

$$AO^2 = AB^2 + BO^2 \quad (\text{teorema lui Pitagora})$$

$$AB = \sin x$$

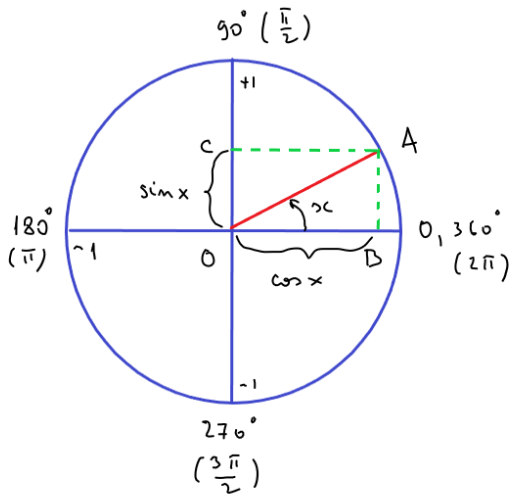
$$BO = \cos x$$

Inlocuind in relatia de mai sus obtinem

$$(\sin x)^2 + (\cos x)^2 = 1$$

formula fundamentala a trigonometriei

Formule trigonometrice

$$\cos(90^\circ - x) = \sin x$$

$$\sin(90^\circ - x) = \cos x$$

$$\operatorname{ctg}(90^\circ - x) = \operatorname{ctg} x$$

$$\operatorname{ctg}(90^\circ - x) = \operatorname{tg} x$$

$$\cos(a - b) = \cos a \cdot \cos b + \sin a \cdot \sin b$$

$$\cos(a + b) = \cos a \cdot \cos b - \sin a \cdot \sin b$$

$$\sin(a + b) = \sin a \cdot \cos b + \cos a \cdot \sin b$$

$$\sin(a - b) = \sin a \cdot \cos b - \cos a \cdot \sin b$$

Aplicatie

$$\sin(a + b) = \sin a \cdot \cos b + \cos a \cdot \sin b$$

$$1) \sin 105^\circ = \sin(45^\circ + 60^\circ) = \sin 45^\circ \cdot \cos 60^\circ + \cos 45^\circ \cdot \sin 60^\circ = \frac{\sqrt{2}}{2} \cdot \frac{1}{2} + \frac{\sqrt{2}}{2} \cdot \frac{\sqrt{3}}{2} = \frac{\sqrt{2} + \sqrt{6}}{4}$$

$$2) \sin 15^\circ = \sin(60^\circ - 45^\circ) = \sin 60^\circ \cdot \cos 45^\circ - \cos 60^\circ \cdot \sin 45^\circ = \frac{\sqrt{3}}{2} \cdot \frac{\sqrt{2}}{2} - \frac{1}{2} \cdot \frac{\sqrt{2}}{2} = \frac{\sqrt{6} - \sqrt{2}}{4}$$

$$3) \cos 75^\circ = \cos(30^\circ + 45^\circ) = \cos 30^\circ \cdot \cos 45^\circ - \sin 30^\circ \cdot \sin 45^\circ = \frac{\sqrt{3}}{2} \cdot \frac{\sqrt{2}}{2} - \frac{1}{2} \cdot \frac{\sqrt{2}}{2} = \frac{\sqrt{6} - \sqrt{2}}{4} = \sin(90^\circ - 75^\circ) = \sin 15^\circ$$

	30°	45°	60°
sin	$\frac{1}{2}$	$\frac{\sqrt{2}}{2}$	$\frac{\sqrt{3}}{2}$
cos	$\frac{\sqrt{3}}{2}$	$\frac{\sqrt{2}}{2}$	$\frac{1}{2}$
tg	$\frac{1}{\sqrt{3}}$	1	$\sqrt{3}$
ctg	$\sqrt{3}$	1	$\frac{1}{\sqrt{3}}$

$$\cos(a + b) = \cos a \cdot \cos b - \sin a \cdot \sin b$$